

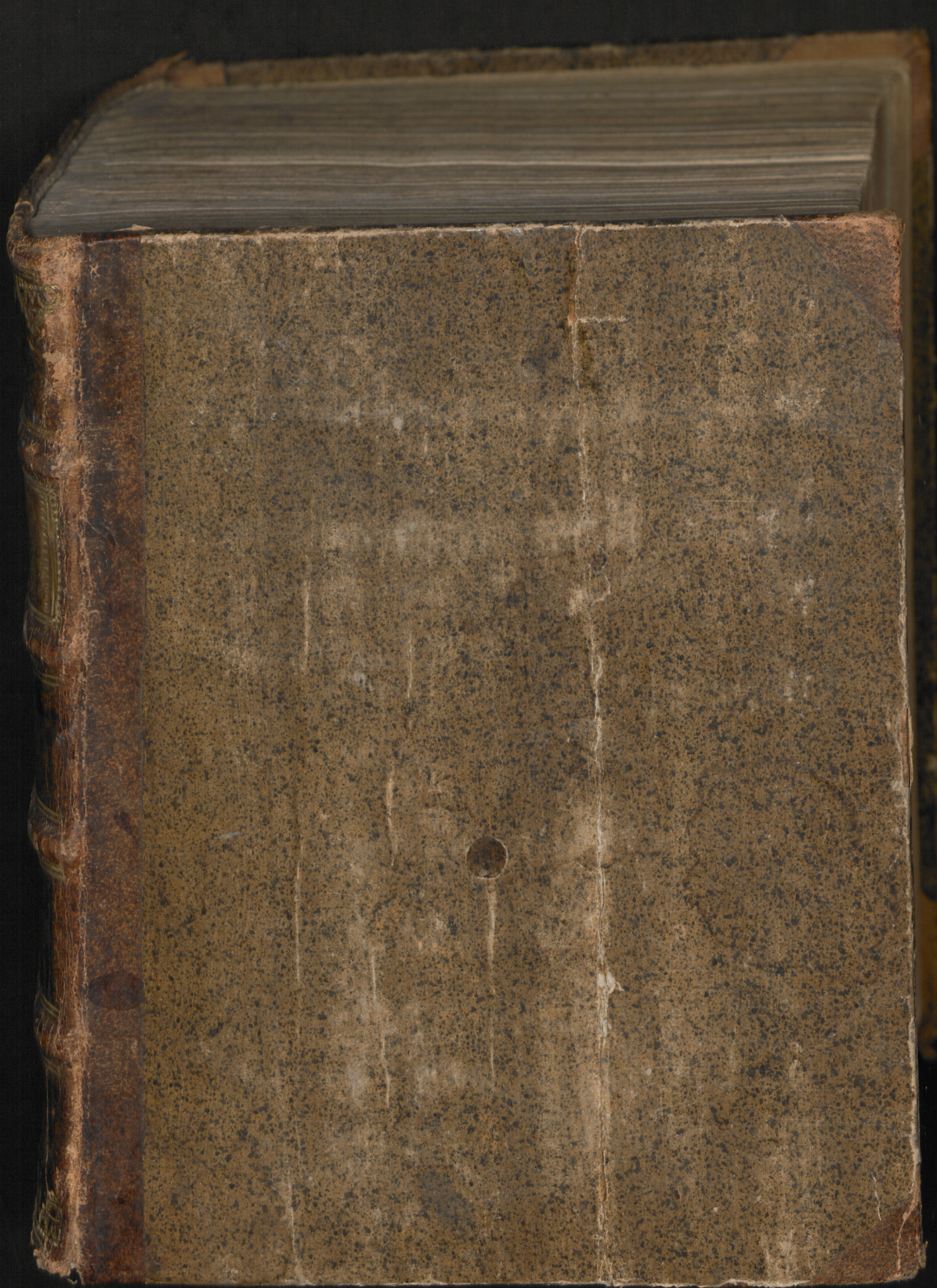
**Dispvttationem Ivridicam De Tvttela Dativa, Nostris: Von Obrigkeitlicher
Vormundschaftt, imgleichen unmündigen Kinder-Rechte, auch von verdächtigen
und schädlichen Vormündern**

Rec., Ienae: Litteris Io. Bernh. Helleri, 1753

<https://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn1868979806>

Druck   Freier Zugang

N. K — 2 (60.)

1. Freyer de restrict. facult. alienandi bona hereditaria.
2. Dorn de Testam. seminarum Hamburgenſium.
3. Id. de ora minorum per testamentum cautela vel prorogata.
4. Mantzel de bonorum sufficientiis.
5. Boechmer de involutis bonorum defectis.
6. Küstner, von Moynat, i. Gölz. Vorfall. Gut des Wulffs. Dorn.
7. Müller, von der Gasse aut. von Braug.
8. Becker de valore fideicommissorum.
9. Balcke de bonis absent.
10. Schiller de bonis Pandemialibus.
11. Ele de meritis feud. servitior. militar. affirmatione.
12. Balcke de commun. bonor. a conjuge superfluo.
13. Hildebrand de herede. infante. ad dicend. caus.
14. Mantzel de iur. Patronat. ad creditor. praeſt. fil. habs. embor. ^{o. transp.}
15. Bauer de feudi consolidatione temporaria.
16. Observationes de ois debitor. creditor. vindicta & incurſus.
17. Heiser de success. descend. legitima civili.
18. Gell. de iure manuum & poenis.
19. Arjch. de iure spectrorum.
20. Höfmer de iure chirurgico.
21. Gräf. de variis Jurisdictionis criminalis in Germ. quor.
22. Waldenberg de iure Legatorum Protorum.
23. Silemann de pudicitia lapidis, pectoris ventris.
24. Wiedvogel de Tutela Saliva.
25. Id. de supervacuis Observationibus.
26. Id. de Delationib. bonorum fisco Delatorum.
27. Id. de fideicommiss. familiar. nobil. conventionalib.
28. Chalchag. s. chron. an conditio, quae certa religio velis sub,
jecto requiritur pro lupi. si habenda.

29. Forstmann. De fideicomis. ejusq. legitima probatione.
 30. Kettelblad. De necessitate in jure effectu.
 31. Korn. De Hypotheca legali in fodinis & partib. Metallicis
 32. Meisler. De justis poenam mitigandi causis in criminib.
 33. Larrop. De jure Proedris naturali.
 34. Bodino. De jure circa infamiam ejusq. inter Christ. abus.
 35. De Boden. De moderno Testamentorum abusu.
 36. Bertram. De relatione judicis inferioris ad superiorem.
 37. Asserab. De Usu debitor. creditor. vindicta & concussio
 imminente.

DISPUTATIONEM IURIDICAM
DE
TUTELA DATIVA,

NOSTRIS:
Von Obrigkeitlicher Vormundschaft, imgleichen un-
mündigen Kinder-Rechte, auch von verdächtigen und
schädlichen Vormündern.

PRAESIDE
DN. CHRISTIANO WILDVOGELIO,
ICTO S. TEMP. MAGNI NOMINIS,
DIE XXXI. AVG. CIO IO C IXC. IENAE HABUIT
HENRICYS GOTTLOB. KVHN,
ZITTA-LVSATVS.

SIMVLQVE ACCEDIT
DOMINI PRAESIDIS
COMMENTATIO IURIDICA,
DE
SVPERVACVIS
OBSERVATIONIBVS,

GERMANIS:
Von unnützen und gäckelichten Zusätzen in rechtli-
chen Schriften und Einbringen.

AD L. IV. §. 6. D. RECEPT. ARB.
IENAE,
REC. LITTERIS IO. BERNH. HELLERI, 1753.

I. N. D. N. I. C.

PROOEMIUM.

Scitu & observatione maxime digna sunt verba Pauli 7 Cti Lib. X. questionum, quæ recensentur in l. 25. ff. d. Liberat. Legat.: Quæ ad hæc spectant, attingas, cottidiana enim sunt.

Quibus verbis id innuere voluit 7 Ctus, plures sæpius questiones & controversias in materia legatorum moveri solere, è quibus illæ, quæ frequentius obveniunt, præ reliquis plenius sint tractandæ: Si quidem potiores altercationes majoraque litium dissidia, & ut uno verbo multa comprehendam, infinite questiones ex quotidianis oriantur. Moniti huius memor, materiam de Tutela dativa in præsentiarum tractandam selegi, quæ itidem non minori

A 2

jure

*jure ac illa legatorum, atque aliera de suspectis tuto-
ribus & curatoribus l. 1. ff. de susp. tut. & frequens
& pernecessaria dici meretur. Ne autem omis-
sionis atque origine non repetita, illotis quasi mani-
bus rem ipsam aggrediamur, fundamentum & di-
visionem tutelae primum subjiciam.*

CAPVT I.

FVNDAMENTVM ET DIVI-
SIONEM TVTELAE

SISTIT.

§. I.

Transeamus nunc ad aliam divisionem
personarum, nam ex his personis, quae
in potestate non sunt, quaedam vel in tu-
tela sunt, vel in curatione, verba sunt Justiniani
Imperatoris pr. Inst. d. tutelis. Quibus proxime
sequenti §. subjiciuntur & illa: *Qui per aetatem se
defendere nequit.* Defensio itaque ejus, qui ipse
met se tueri non potest, principium quasi ac causa
fuit introductae tutelae pupillaris, & promulgata-
rum de hac Constitutionum. Aliae enim perso-
nae, quae vel sub potestate erant *Dominica*, ut ser-
vi, vel sub potestate *paterna*, ut ex justis nuptiis
pro-

procreati, adoptati item & arrogati liberi, defensionem suam à Dominjs, aut parentibus habebant; Illis vero, qui ea in ætate essent constituti, ut nondum seipsos regere aut defendere possent, neque potestati ullius subicerentur, refugium plane erat nullum, nisi prudenti Legum & Imperatorum dispositione de tutelari hac defensione ipsis fuisset prospectum. Atque hoc sensu Tutela dicitur juri naturali conveniens, §. *pn. f. d. Attilian. tut.* quoad principium sc. tuitionis commune illud & generale: & Prator naturalem æquitatem secutus laudatur, dum tutelam minorum suscipit, l. 1. *pr. ff. d. minor.* Vid. Hahn. *ad VVesenb. tit. d. tutel. n. 3.*

§. II. Tutelæ porro divisionem quod attinet, distingvitur illa (1) in *TESTAMENTARIAM*, quæ quam diu speratur, cessat legitima l. *pr. ff. d. test. tutel.* quoniam provisio hominis tollit provisionem legis, l. *fin. C. d. pact. convent.* (2) *LEGITIMAM* agnatis proximis Leg. XII. Tabb. injunctam, ex ratione, quod quem sequitur commodum, eum ipsum sequatur & incommodum: jam vero cum proximus agnatus exclusis remotioribus ad successionem vocetur, sequitur, ut ad ipsum quoque tutelæ onus redundet,

det, *pr. Inst. d. Legit. patr. tut. L. 10. d. R. § (3) DA-
TIVAM*: Cessante namque provisione hominis
& legis, magistratui incumbit, providere, ut om-
nia ordine & decenter in Republica fiant, nec quis-
piam indefensus relinquatur. Alii quidem Plures
Tutelæ divisiones proponunt, veluti, quod alia sit
pupillorum, alia mulierum: Porro alia universi
patrimonii, alia certæ cujusdam rei: Item alia or-
dinaria, alia honoraria: Verum ad præsens institu-
tum sufficiat jam illa, cujus modo fuit mentio fa-
cta, tanquam generalissima & perfectissima, de
qua fusius Paul. Montanus in singulari tractatu de
*Tutela & Cura c. 7. n. 45. & seqq. itemque Colleg.
Argent. Lib. 26. tit. 1. seqq.*

CAPVT II.

EXPONIT

DEFINITIONEM NOMINIS
ET REI.

§. I.

Tutela dicitur à *tutari*, quod idem est ac defen-
dere & sparsim apud Scriptores Latinos re-
peritur. Sic enim Virgilius *Lib. 7. Æneidos*:

*Et jubet arma parari,
TVTARI Italiam, detrudere finibus hostem.*

Et

Et Tacitus *Lib. 4. hist. cap. 48. Leg. in Africa
auxiliaque TUTANDIS imperii finibus sub D. Au-
gusto Tiberioque Principibus, Proconsuli parebant.*
Nec inficias ibimus, interdum hoc ipsum vocabu-
lum *Tutela* pro cuiuscunque generis defensione
sumi, ut quando in *l. ff. d. 7. § 7.* dicitur: jure
hoc evenire, ut quod quisque *ob tutelam* corporis
sui fecerit jure fecisse existimetur, & *l. 30. ff. d. Leg. 2.*
ubi quis ita testamento scripsit: *lego TUTELAM*
viæ reficiendæ quæ est in colonia eorum, usque ad vi-
am Aureliam: in præsentî vero negotio, *Tutela*
significat auctoritatem & facultatem regendi alte-
rius mores & actus, qui per ætatem seipsum defen-
dere non potest.

§. II. Nostra porro *Tutelæ* species, *Dati-*
va καὶ ἐξουία & in specie dicitur. *l. 7. ff. rem pupill.*
salvo. l. 52. C. d. Episcop. & Cleric. l. ult. d. legit. hered.
quod à Magistratu, olim quidem eo, cui jus dan-
di tutorem, nominatim vel lege vel Senatus Con-
sulto, vel Principis mandato, concessum erat, *l. 6.*
§. 2. ff. d. tutel. deferretur, de qua materia in se-
quenti capite pluribus agetur: Vocatur etiam *ho-*
noraria eodem modo, quo jus honorarium ap-
pellatur, quod illi, qui honores gerunt, i. e. Magi-
stratus auctoritatem ipsi dederunt, *§. 7. Inst. de T.*
N. G. & C.

§. III.

§. III. Definitionem sive Descriptionem
realem subnectimus hanc: *Tutela dativa est, qua
à Magistratu cui id Jure concessum, deficiente testa-
mentaria & legitima, ad tuendum eum, qui per eta-
tem seipsum defendere non potest, ad petitionem ma-
tris aut propinquorum vel etiam ex officio consti-
tuitur.*

CAPVT III.
PERSONAS CONSTITVEN-
TES ET QVORVM PETITIONE
CONSTITVATUR TUTELA

EXHIBET.

§. I.

Olim deficientibus aliis tutelarum generibus.
Prætor Urbanus, cum Tribunis plebis, in
urbe ex lege Attilia, in Provinciis Præses ex lege Ju-
lia & Titia Tutorem dabat, *pr. Inst. d. Attiliano Tu-
tor. & t. t. ff. de Tutoribus & Curatoribus.* Post-
quam autem his legibus tutores pupillis dari de-
fissent, Romæ Præfectus Urbis vel Prætor secun-
dum suam jurisdictionem, in provinciis Præsides
ex inquisitione Tutores creabant, vel Magistratus
iussi

jussu præsidum §. 4. *J. d. t.* sed hoc ipsum postmodum correxit Justinianus per novam constitutionem, leg. sc. 30. *C. de Episc. audient.* Et non expectata jussione Præsidum, si facultates pupilli vel adulti usque ad quingentos solidos valeant, defensores una cum ejusdem civitatis religiosissimo antistite, vel alias publicas personas, id est, Magistratus, vel Juridicum Alexandrinæ civitatis tutores vel curatores creare jubet, exacta cautione de indemnitate rerum pupillarum, *pr. §. 1. Inst. d. Satisdat. tutor.*

§. II. Diximus : *exacta cautione.* Per hanc autem nullam aliam quam fidejussoriam intelligimus : quoties enim satisdatio exigitur, fidejussores requiri certum est, etiam jure novissimo *Nov. 53. c. 2. §. 2. Nov. 112. c. 2.* Ludwell. *Exercit. 3. Tb. 10. Lit. B. ibique allegati auctores.*

§. III. Fit autem hæc tutoris constitutio ad petitionem (a) *Matris*, intra annum, *l. 2. ff. qui petant Tutores, l. 2. §. 28. ad SCtum Tertull. & quidem*, sive ab initio tutrix liberorum esse nolit, sive susceperat semel tutela transeat ad secunda vota : Atque huic adeo incumbit necessitas petendi Tutores, ut si id facere neglexerit, liberorum successione privetur *l. 2. §. 1. 4. §. 3. ff. qui pet. tut.* imprimis
B si hi

si hi impuberes decesserint *l. 3. C. ad SCl. Tert. l. 10. C. de legit. her.* Quod nec aliter se habere in foro Saxonico, testatur B. Carpz. *p. 2. c. 11. d. 15. eo sc.* in casu, ubi ipsa mater initio statim à gestione tutela & administratione se abstinuit, cum, si velit, ipso jure legitima sit filiorum tutrix. *Nov. 118. c. 5. t. t. C. quando Mulier. tut. off. fungi possit, l. 2. & in Auth. Matri & Avia. C. ibidem. Zobel. in addit. ad art. 11. n. 4. Lib. 1. Land-Recht.*

§. IV. Dixi, quod mater tutores petere negligens *successione filiorum* privetur, id quod procedit, si circumstantiae illae concurrant, quas enumerat Carpzovius in *alleg. loc.* nimirum (1.) ut intra annum tutores petere neglexerit: tanti enim temporis spatium Matri indulgetur, quo nondum effluxo, poena privationis locum non habet. *l. 10. C. de Legit. hered. §. 6. Inst. d. SCl. Tertull.* (2.) Ut Liberi in pupillari aetate sint mortui: si enim puberes facti decesserint, mater exinde excusatur, quod necessitas petendi Curatores minoribus ipsi tunc non incumbat, *l. Matris pietas. 6. C. qui pet. Tutor. & non debeat quispiam puniri alio tempore quam quo deliquit. Hahn. ad VVesenb. tit. qui pet. tut. n. 2.* (3.) Ut Matri non praeferrantur alii in Tutela, puta ex dispositione testatoris vel statuto, quia hoc in

in casu cessat provisio legis & Magistratus, cum ad-
sit dispositio paterna. (4.) Ut Mater ipsa sit con-
stituta in maiorenni ætate. *l. 2. C. si advers. delict.* In-
cipit autem esse maiorennis si attigerit 21. ætatis an-
num. *Carpz. p. 2. C. 10. d. 1. n. 6. & 7.* (5.) Ut ex-
pediat pupillo dari tutorem nec aliqua iusta causa
excusari possit mater, *Schneidevv. in Inst. tit. d. he-
red. quæ ab Intest. defer. rubr. de success. ascend. Li-
mitat. 4.*

§. V. Deinde (b) constituuntur Tutores
ad petitionem *Propinquorum*, quod quidem mu-
nus petendi hi non necessario subeunt, uti Mater,
sed ex libera voluntate & arbitrio, per verba *l. 2. ff.*
qui petunt: ibi: *Possunt petere eis tutores constitui,*
cognati, & qui secundum affinitatem sunt familia-
res parentum Masculorum & fœminarum, possunt
& Amici parentum & educatores ipsorum puerorum
hoc petere. Sed & sumptus in hanc petitionem fa-
ctos repetere iidem poterunt, quoniam nemini of-
ficiu suum debet esse damnosum *l. 7. ff. quemad.*
testam. aper. nisi alius agnatorum propriis sumpti-
bus idem facturus fuisset *l. 2. C. de negot. gest.*

§. VI. Denique (c) si nemo petat Tuto-
rem Minori aut pupillo constituendum, ipse Ma-
gistratus id facit. Et olim quidem juxta §. 1. cap.

III. is solum, qui potestatem hanc vel ex lege vel ex
 SCto vel Præcepto Principis habebat. *l. 6. de Tu-
 tor.* Tutores dabat & constituerebat: Hodie ve-
 ro, mutata Reip. facie, quilibet Magistratus mu-
 nicipalis & Civitatum Judex indistincte Tutores
 dare potest, modo pupilli sint subiecti jurisdictio-
 ni dantis, vel ratione Domicilii seu originis, vel ra-
 tione bonorum, Schneid. *ad §. nos autem. §. inst. b.*
t. §. 6. Videatur Constit. Imperii Augustæ, Anno
 1548. promulgata, *Tit. Von den Pupillen, und*
minderjährigen Kindern Tutorn und Vormun-
dern, §. 1. & 3. & Const. Anno 1577. à Rudolpho
II. Francofurti repetita, eodem titulo §. So wollen
Wir. Notatu digna est singularis observantia in
 patria mea Zittavia recepta, ubi peculiare sunt
 constituti Senatores, quos vocant die Waisen-
 Herren, qui statim post mortem parentum con-
 stituunt Tutores pupillis, quod Munus beatus
 Brunnemann. *ad l. 6. C. qui dare Tutor. vel Curat.*
possunt, vocat sanctissimum. Collegium autem
 horum Senatorum dicitur das Waisen-Rumpf,
 in quo quotannis fere rationes exhibentur & exa-
 minantur tutorum, finitaque tutela in totum de-
 ponuntur. Quid de decreto sive tutorio exhiben-
 do juris sit, videatur Gail. 2. *Obs. 107.*

CAPVT

CAPVT IV.
P E R S O N A S
RECENSET,
QVAE POSSVNT DARI
T V T O R E S.

§. I.

Super est, ut etiam dispiciamus, quinam à Magistratu legitimo dari & constitui possint Tutores. Quod caput liberum debeat esse Tutor, de eò nullum est dubium: siquidem servus, qui sub potestate dominica vivit, pro incapaci habetur quoad omnia negotia: Imo servitus morti assimilatur *l. 59. §. f. d. cond. & dem.* & mortalitati fere comparatur, *l. 209. d. R. 7.* Hinc à Magistratu in servili conditione constitutus Tutor nullatenus dari potest *l. 7. C. qui dare Tutores poss.* nequidem cum libertate: Ratio est, quoniam libertatis datio competit Domino, jam autem Magistratus Dominus alienarum rerum non est, ergo nec ipsi libertatis datio est concessa: Deinde per libertatis dationem bona paterna diminuuntur, Magistratus vero officium est, augere bona pupilli, non consumere, ex quo consequitur, quod à Magistratu

constitui non possit servus. A Patre tamen in Testamento servus licite tutor constituitur, siue cum, siue sine libertate: siquidem, si sine libertate datus sit, tacite data libertas videtur §. 1. *J. qui testam. tut. dar. poss.* Cum, si voluerit consequens, necessum sit, ut & antecedens admittat.

§. II.* Præter servorum personas omnes recte constituuntur, qui alias in testamento dari & denominari Tutores possunt: hoc tamen quam maxime observato, ut Magistratus Jurisdictioni sint subiecti *l. 1. in fin. & l. 3. ff. de Tutor. & Curat. dat. l. 5. C. eod.* Alium enim, quam qui suæ Jurisdictioni esse subiectus, non potest dare tutorem. Montanus *C. 20. num. 16.* Tuschus *Conclus. 431. num. 10. lib. 1.* Frantzkius *Ref. 17. num. 4.* & si dederit, datio non valet nec fraudi est dato, si cesser. Vid. §. 4. *Inst. d. Attiliano tutor.* Schneid. in §. nos *autem. num. 11. b. t.* Ant. Faber. in *C. lib. 5. tit. 19. Def. un. num. 6.* Rosenthal. *de feudis cap. 12. Conclus. 10. num. 54.* quoniam extra territorium jus dicenti impune non paretur, *l. fin. ff. d. Jurisdic.* excepto casu, ubi sub sua jurisdictione idoneus non reperitur, tunc enim ex vicinis civitatibus honestissimum quemque inquirere ejusque nomen Præsidi Provinciæ, vel Superiori, ut ipse provideat, mittere jubetur.

jubetur, l. 24. ff. de Tut. & Curat. datis. l. 6. C. qui
dar. tutor. & hoc ipsum sapius per literas mutui
compassus expediri solet. Joh. Francisc. Balthaf.
tit. 5. resol. Bav. 2. n. 4. Nam Senatus forensem
sua autoritate constituere non potest, sed per Præ-
sidem datio fieri debet, non per Senatum, sub quo
Pupillus est d. l. 24. & legitimus tunc semper erit tu-
tor, licet Jurisdictioni ejus judicis, cui pupillus sub-
est, non subsit. Dn. Richter. dec. 12. num. 12. Quid
ratione testamentariæ tutelæ circa eum, qui Juris-
dictioni Magistratus pupilli non subest, Juris sit,
vid. Brunnem. ad h. t. 5. C. qui dare tutor & c. ubi in
fine hæc subnectit verba: *Quando tutor petitus
vel Curator ad litem est alterius Jurisdictionis, solet
adiri Judex communis, vel Princeps, ejusve Came-
ra, à qua petitur constitui hic vel ille Curator.*

§. III. De Magistratu Quæstio est: An &
hic semetipsum dare possit Tutorem? Responsio
habetur in l. 4. ff. d. tutor. & curator. dat. ubi ita
Ulpianus scribit: *Prætor ipse se tutorem dare non
potest, sicut nec Pedaneus Judex, nec compromissa-
rius ex sua sententia fieri potest.* Ratio hæc est, quia
nemo sibi imperare aut seipsum cogere potest l. 13.
§. penult. ad SCtum Trebell. Cui accedit quod
suspicionem fraudis non careat, id ultro appetere,
quod

quod alii ut plenum molestiarum & periculi refu-
gere solent. §. *fin. Instit. d. suspect. Tutor.* Ludwell.
Exerc. 3. th. 6. tit. 6. Quid Juris circa collegam, &
an hunc Magistratus tutorem dare queat? videat-
ur *alleg. loco.* B. Ludwell. Singulari præterea con-
stitutione Serenissimi Ducis Saxo-Gothani, Pasto-
res Ecclesiarum à tutela eximuntur, ita quidem, ut
inviti ad eam suscipiendam cogi non possint, sed si
velint, licite constituentur. *Jurist. Sächsis. Go-
thaisch. Vormundschafts-Ordn. Tit. 5. §. 1. & 2.*
ibi: Die im Predigtamt begriffen, mag man zu
keiner Vormund- oder Pflegschaft über Un-
mündige, oder daran sonst eine sonderliche Ver-
waltung haßtet, nöthigen.

§. IV. Alia Quæstio movetur de Vitrico,
an possit Tutor dari suo privigno? Affirmative
respondet Menoch. *l. 2. A. F. Q. cas. 151. num. 5.*
Bocerus *Decis. 266. num. 3.* Guttirez. *P. I. c. 8. n.*
78. modo tamen omnis suspicio absit & cognati
consentiant, Finckelthul. *obs. 53. num. 26. & seqq.*

§. V. Acrior est disceptatio: An Judæus
Christiano pupillo Tutor dari possit? Quod qui-
dem tum Glossa, tum Jcti non pauci asserunt,
moti partim per *l. 15. §. 6. ff. d. excus. tut.* partim per
rationem, quod tutela referatur inter onera civilia,
à qui-

à quibus Judæi immunes esse non debent. Porro
 aliam esse rationem dicunt educationis pupilli,
 quæ omnino Judæo non sit committenda, ne su-
 perstitutione sua inficiat pupillum; aliam vero ad-
 ministrationis bonorum pupillarium, quam licite
 suscipere possit Judæus, maxime cum proximo
 quoque Agnato, non semper educatio pupilli
 committatur, licet Tutor sit, *l. 2. C. ubi pupill. educ.*
deb. Verum rectius sentiunt illi, qui Judæum à
 tutela Christianorum penitus excludunt, quoni-
 am valde absurdum foret, ut blasphemus Christi,
 in Christianum vim potestatis exerceret, prout lo-
 quitur Pont. *in cap. 16. X. d. Judæis.* Et quemad-
 modum ille, in quo rerum pupillarium periculum
 timetur, à tutelæ munere arcetur, *Auth. minoris. C.*
qui dar. tut. poss. ita multo magis Judæus remove-
 tur à tutela Christianorum, cujus odium contra il-
 los plus quam vatinianum & nocendi cupiditas est
 notissima. Plures rationes suppeditat Mejer. *in*
Colleg. Argentor. Lib. XXVI. tit. 1. §. 10. num. XV.
 Atque hinc aut verba: *non Judæoru. in d. l. 15. ff.*
d. excus. tut. non ad Christianos, sed ad alias sectas
 judaicis superstitionibus haud addictas, Samari-
 tas puta, aut Montanistas, de quibus *in Nov. 45.*
præf. referenda sunt; aut nomen Judæi in illa lege,
 juxta.

C

juxta Bysium *ad Pand. d. l. 15. §. 6. c. 1.* explicandum est de Christianis, qui nomine Judæorum cum promiscue à gentilibus accipiebantur. Vid. Zieglerus *d. Jur. Judæor. cap. 2. §. 21.*

§. VI. Nec luminibus utrisque captus seu plane cæcus tutor dari potest, siquidem talis ægritudo corporis, quæ administrationi obest, excusat à tutela etiam suscepta. *l. 11. ff. de Excus. tutor.* Similis ratio est in furdo furore, ægritudine perpetua, seu morbo fontico laborante, cum hi omnes ipsi sub tutela vivere cogantur. *§. 4. l. d. curat. l. 2. ff. d. curat. furios.* Bachov. *v. 2. d. 9. th. 1. lit. C.* Idem in eo, qui mutus est, quia ne suis quidem rebus interesse potest *§. 7. Inst. de Excus. tutor.* ideoque hi à suscepta quoque tutela excusantur. Molina *Disp. 221. n. 3.* Imo tales nequidem volentes veniunt admittendi, cum in totum Tutelæ præesse nequeant, quod ipsum multis defendit Gutierrezius *P. 1. c. 7. n. 8. & seqq.* Secus si quis altero tantum oculo careat, vel difficulter audiat, aut eo labore morbo, qui illum propriis negotiis præesse non impedit, nec aliorum indiget auxilio.

§. VII. Miles nec dandus est à Magistratu, quamvis dari velit, *l. 4. C. qui dare tutor. vel curat.* & *§. 14. Inst. de Excus. Tut.* & proximus sit sanguine;

ne: ratio posita est in utilitate publica *l. 7. d. pro-
cur.* ne sc. Miles privatis his negotiis abducatur ab
opera Reipubl. præstanda, & ne publica Salus ob
privatam tutelarum occupationem deferatur Mo-
lina *Disp. 221. num. 15.*

§. VIII. De creditore & debitore etiam
controvertitur. Equidem an in testamento dari
possint? hic non disquirimus, eo enim in casu o-
mnis sinistra suspicio, quæ ex debito oritur, penitus
cessat, imprimis quando fides illorum ab ipso te-
statore & patre est approbata & Pater non ignora-
vit debitum: alias probationibus utendum erit,
& si ex post facto fiat debitor, adjungendus ipsi e-
rit Curator. *Nov. 72. cap. 2.* A Magistratu tamen
eos dari non posse, constat ex *alleg. Nov. 72. c. 1. §.*
2. §. auth. Minoris. C. qui dare tut. vel curat. Ca-
sus exceptos vid. ap. Brunn. *ad l. 8. C. Qui dare tut.*
ubi sub *num. 4.* modicam debiti quantitatem exi-
mit, utpote in qua non facile præsumitur dolus;
quæ autem illa sit modica quantitas? arbitrio Ju-
dicis committitur.

CAPVT V.

EFFECTVS TUTELAE
DATIVAE

RECENSET.

§. I.

Primarius Effectus hujus tutelae dativae consistit in tuitione & defensione pupilli; siquidem ab ipsa re nomen acceperunt Tutores, prout Imperator inquit, §. 2. *Instit. de tut.* Quam primum itaque quis noverit, se tutorem datum & constitutum, id munus aggredi debet, cum statim tutela incipiat periculo ejus esse. Praecipue curet, ut honeste & probe educetur Pupillus, atque ad Virtutis & Pietatis Studium incitetur: & si à patre facta fuerit dispositio in testamento, ubi pupillus educari debeat, sequenda erit voluntas patris *l. 1. ff. ubi pupill. educ. deb.* etiam si sit conjecturata: quod si deficiat consilium paternum, in arbitrio Judicis res est posita Menoch. *lib. 2. A. J. Q. casu 168.* atque tunc Judex maxime personae qualitatem, i. e. Pupilli sexum, ob ejus pudicitiam defendendam, aetatem, mores, tum & conjunctionem sanguinis, considerare debet. Præterea de necessaria & con-

veni-

venienti alimentatione, sub qua & amictus comprehenditur, debet esse sollicitus Tutor, pro facultatibus tamen Patrimonii *l. 12. §. 3. ff. de Admin. tut.* Nec fidelis in honestis artibus informatio est negligenda *l. 3. §. 5. l. 4. ff. ubi pupill. educ.* & si filiarum tutor sit, curam adhibeat, ut lanificio advescere in tempore discant, siue sint plebeji ortus foeminae, siue Nobiles, cum id & apud Romanos & Græcos egregium & laudabile semper fuerit habitum, ut de Octavio Augusto his verbis testatur Sveton. *cap. 64. Filiam S neptes ita instituit, ut etiam lanificii assuesceret, vetaretque loqui aut agere quidquam nisi propalam & quod in diurnos commentarios referetur.* Quid Livius de Lucretia, quam in medio ædium sedentem invenerat Maritus dedicatam lanæ, memoret, legere est apud eundem. Quamvis contraria mens quondam fuerit Persis, apud quos nihil magis in contumeliam foeminae accipiebant, quam admoveere manus lanæ, referente Curt. *Lib. 5. cap. 2.*

§. II. Secundarius effectus consistit in administratione facultatum pupillarium *l. 12. ff. de test. tut.* Quæ ipsa administratio legitime suscipi non poterat Jure Romano, nisi præcesserit satisfactio de indemnitate rerum pupillarium; hæc autem

qualis esse debuerit, dictum est supra *cap. 3. §. 2.* Hodie necessum est, ut Inventarium conficiatur, idque statim ab initio, adhibitis Notario & testibus, ita ut omnes & singulae res fideliter consignentur, *l. ult. pr. §. 1. C. arbit. tut. §. l. 24. C. de administr. & peric. Tut.* Alias Tutor tanquam suspectus est removendus, & infamia laborare incipit: Nisi ad sint aliae rationes, quae eum excusare possint, ut si pater id prohibuerit in suo testamento: quo in casu tamen tutor privatim consignare res pupilli debet. *Carpzov. p. 2. C. 11. d. 4.*

CAPVT VI.
CONTRARIA, ET QVIBVS
MODIS FINIATVR TVTELA
DATIVA,
EXPLICAT.

§. I.

Vsque huc considerata fuit tutela dativa quo ad modos constituendi, per quas item personas constituatur, quae sint personae constituendae, & quis denique constitutae tutelae dativae effectus: nunc contraria, & quibus modis eadem dissolvatur, paucis videbimus, cum Tutela nostra hae omnia

omnia communia habeat cum reliquis tutelarum generibus.

§. II. Sciendum autem, modos, per quos tutela hæc solvitur, afficere vel pupillum solum, vel ipsum Tutorem, vel utrumque: Pupillum solum respicit pubertas *pr. Inst. quib. mod. tut. fin. & capitis minima deminutio §. 1. Inst. eod.* Utrumque afficit mors naturalis §. 3. *b. t.* & Civilis, nempe capitis deminutio maxima. §. 4. *eod.*

§. III. Ex persona præterea tutoris finitur, si is ad declinandum hoc onus justas excusationes coram Magistratu opponat. *t. t. Instit. & ff. de excus. b. t.* inter quas præcipua est morbus perpetuus, de quo in *antec. §. 5. Cap. IV.* maxime si ipse ob illud negotiis propriis gerendis non sit aptus. Ex pupilli vero voluntate non finitur tutela, quoniam scilicet ea ipsius voluntate non constituitur, & certi sunt finiendæ tutelæ modi, inter quos nusquam Voluntas pupilli reperitur. *l. 2. C. Quando Tutores vel Curat. Montan. c. 8. n. 23.*

§. IV. Hoc modo jam rite finita tutela & redditis rationibus, quas hodie Tutores sua sponte & irrequisiti quotannis reddere tenentur, Carpz. *p. 2. C. 11. def. 2. Land-Recht, lib. 1. art. 23.* verbis: Dem aber, so des Kindes Erbe ist, soll sein Vormund

mund von Jahr zu Jahr des Kindes Gut berech-
nen, und ihm das gewiß machen, daß Erß Ihm
zu unpflchten nicht verthun soll. Dieweil das
Kind zu seinen Jahren noch nicht kommen ist. Ec
Weichbild. art. 4. 9. : Und soll den Kindern Ihr
Gut verrecken, von ihren rechten Vormund von
Jahr zu Jahr, wo ers in ihrer Nothdurfft gethan
habe. *Nomine pupilli tutor conveniri non pot-
est, adeo ut si tutorio nomine fuerit condemnatus,
non contra ipsum, sed pupillum, utilis judicati ac-
tio sit instituenda. l. penult. C. quando ex facto tut.
vel Cur. Nec Pupillo adfistere in lite tenetur, co-
scil. in casu, ubi sese ulteriori administrationi exe-
mit, & Curatorem vel alium Tutorem constitui
fecit. Secus vero si post pubertatem finita tutela
in officio & administratione permanserit, quo et-
iam respiciunt verba in l. un. C. ut causa post puber-
tatem adsit tutor. vid. Carpz. l. 5. Res. 77. ubi
rationes elegantissimas cum duplici
responso adducit.*

T A N T V M.

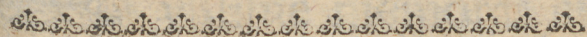
CHRI:

25

CHRISTIANI WILDVOGELII,
ICTI, CONSIL. SAX. INTIMI ET ANTECESSOR.
APVD IENENSES GRAVISSIMI,
COMMENTATIO IVRIDICA,
DE
SVPERVACVIS
OBSERVATIONIBVS,

AD L. IV. §. 6. D. RECEPT. ARB.

GERMANIS:

Von unnützen und gäckelichten Zusätzen in rechtli-
chen Schrifften und Einbringen.

QVONDAM IENAE EDITA,
VT DESIDERIIS MVLTORVM SATISFIERET,
IBIDEM ET RECVSA.

IENAE,
IN OFFICINA HELLERIANA, 1753.

IN OFFICINA BELLERIANA, 1775.

Reges non verbis, sed ipsis
rebus se imponere, gra-
vissime memorat augu-
stissimus romani juris emendator &
auctor Iustinianus, in *l. 2. C. com-
mun. d. legat.* Rectissime sane, cum
& alias tralatitium sit, quod res non
sermoni, sed sermo rei subjectus es-
se debeat, uti habetur in *cap. 6. de
verb. signif.* nec intentio verbis de-
serviat, sed verba intentioni, secun-
dum dictum Gregorii in *can. 11. caus.
22. qu. 5.* Hinc jam laudatus Impe-
rator subtilitatem illorum merito re-
jicit,

jicit, qui non sensum, sed vana nominum vocabula amplecti desiderant, in *l. 2. §. 1. C. d. const. pec.* Ex hoc ipso fundamento profluit, quod sacratissimus hic legislator in *l. 4. §. 6. d. recept. arb.* inanem verborum scrupulositatem tollere voluit, quæ circa arbitrorum lauda tunc frequentabatur, atque nullam differentiam esse constituit, si quis post arbitri definitionem subscriperit, *ἑμμένειν*, i. e. *permanere*, vel *πληροφρεῖν*, i. e. *implere*, vel *διδόναι*, i. e. *dare*, etsi non adjecerit *ὁμολογᾶν*, i. e. *spondeo*, & sic omnino actione in factum eum compelli debere, ait, ea facere, quibus consentit: cum non sit verisimile, illum hæc propter hoc scripsisse, ut tantum non contradicat, sed ut etiam

iam ea impleat, adversus quæ obvi-
am ire non debet. Hinc SUPER-
VACVAS vocat tales OBSER-
VATIONES, easque ab aula de-
cessisse scribit.

Quod hac in lege sapientissime
dixit gloriosissimus Imperator,
idem in aliis juris articulis laudabili-
ter constituit. Cordi enim ipsi
quam maxime fuit, veteres juris am-
biguitates & tricas damniferas è
medio tollere, atque per hoc justi-
tiae intemeratum cursum quam lon-
gissime provehere: hinc in l. 37. C.
d. donat. SUPERFLUA VERBA,
quæ in donationibus apponi sole-
bant, scil. *sestertii, nummi unius, as-
sum quatuor*, penitus esse rejicienda
censet, addito hoc prudentissimo

epiphonemate : *Quid enim verbis opus est, quæ rerum effectus nullus sequitur ?* adeoque sanxit, nullo modo eorum verborum mentionem, vel in Imperialibus donationibus, vel in omnibus aliis de cætero fieri : sed & si quisquam per verborum sitatem tacite aliquid inscripserit, si ve remiserit, nulla sit differentia.

Quod Justinianus in allegata lege 4. C. d. rec. arb. *supervacuas observationes* nominat, jam ante eum Constantinus Imp. *inanes* vocat, atque hinc in l. 15. C. de testam. indignum esse ait, ob INANEM OBSERVATIONEM irritas fieri tabulas & judicia mortuorum, adeoque placere, ademptis his, quorum imaginarius usus est, institutioni heredis,

redis, verborum non esse necessari-
am observantiam, utrum imperati-
vis & directis verbis fiat, an inflexis:
nec enim interesse, si dicatur: he-
redem *facio*, vel *instituo*, vel *volo*,
vel *mando*, vel *cupio*, vel *esto*, vel *e-*
rit: sed quibuslibet confectam sen-
tentiis, vel quolibet loquendi gene-
re formatam institutionem valere,
si modo per eam liqueat voluntatis
intentio.

Eodem porro loquendi modo
utitur Justinianus in *l. ult. C. d. eman-*
cip. liber. quando VACVAS OB-
SERVATIONES, quæ in emanci-
pationibus custodiebantur, vendi-
tiones nimirum in liberas personas
figuratas & circumductiones & in-
juriosa rhapsmata, quorum nullus
ratio.

rationabilis inveniatur exitus, quiescere jubet. Sic quoque Imp. in §. 1. *f. d. verb. obl.* olim quidem solennia verba in stipulatione obtinuisse, postea vero Leonianam constitutionem, (quæ est *l. 10. C. d. contr. & committ. stipul.*) latam esse, memorat, quæ solennitate verborum sublata, sensum & consonantem intellectum ab utraque parte solum desideret, quibuscunque tandem verbis expressus sit.

Neque in actibus solum privatorum, vacuas ejusmodi observationes rejecerunt celebrati modo Impp. sed & ad judicialia negotia & actus publicos suam extenderunt sollicitudinem. Cum enim in foro litigia exercentibus certæ formulæ anti-

antiquitus essent præscriptæ, quas
observare istos oportebat, adeo, ut
qui in una syllaba errasset, causa ca-
deret, Constantinus A. istas juris
formulas, aucupatione syllabarum
insidiantes, de cunctorum actibus
radicitus amputavit, veluti apparet
ex *l. i. C. d. formul. & impetr. subl.*

Ut ut vero antiqua ista verbo-
rum scrupulositas justissime ab Im-
peratoribus abolita, & hodierno æ-
vo, juris amica simplicitas rursus sit
introducenda; non tamen omnis cura
vel studium in rite concipienda acti-
one, aut formanda petitione acto-
ris, vel rei, cessat, sed tum ordo pro-
cedendi, quoque forma proponen-
di, partibus pariter ac judicantibus
quam maxime observandus est, ne
B nulli-

nullitas processus emergat, aut decretum feratur: wie geberhen, abgeschlagen. Nec igitur supervacua vel inanis observatio dicenda est, illorum, qui postquam legalis scientiæ fundamenta posuere, ad causas orandas animum appellant, & processus judiciarii formulas sibi reddunt familiares, atque hac ratione praxin cum theoria (uti vocant) conjungere allaborant. Fecit id ipsum pereximius, quem jam in cathedram producemus, Jurium Candidatus

**JOANNES SALOMO
BRVNNQVELL,**
de cujus ortu, vitæ, studiorumque progressu, pauca quædam dicenda veniunt.

In

In lucem is prodiit *Quedlin-*
burgi, anno M DC XCIII. die se-
 cundo & vicesimo Maji, à viro do-
 ctissimo, JOANNE HENRICO
 BRVNNQVELLIO, multorum
 annorum meritis inter gymnasii pa-
 trii collegas spectato, & moris ho-
 nesti foemina, BARBARA DO-
 ROTHEA, haud obscuro hic loci
 MICHAELIORVM genere ori-
 unda, lætis auspiciis procreatus.
 His parentibus ejus eximiis nihil pri-
 us atque antiquius fuit, quam ut a-
 nimus filii ab se dilecti bonis non mi-
 nus literis, quam virtutibus ornare-
 tur. Statim igitur à tenerioribus
 annis, idoneis studiorum adjutori-
 bus, instituendum eundem erudien-
 dumque tradebant. Præcipue au-
 tem

tem viri in juventute formanda exercitatissimi, atque patriam scholam regentis, M. TOB. ECKHARDI, doctrinam, benevolentiam & fidem prædicat, harumque se fructum uberrimum cepisse, grato pioque animo profitetur. Sic enim effectum est, ut anno MDCC XII, jubente id matre prudentissima, Jenam nostram ingressus, ac literatorum civium albo inscriptus, neutiquam in eorum numero atque ordine habendus veniret, qui cruda & rudia adhuc studia in academias passim propellunt: probe autem didicerat Noster, ac identidem reputabat, disciplinæ legitimæ fundamenta, sive philosophiæ ac civilis historiæ institutis, admodum vacillare. Illam

Illam igitur in omnibus ejus parti-
bus à magistris dexterrimis, IO. IAC.
SYRBIO, & EPHR. GERHARDO;
hanc autem à STRUVIO nostro ex-
cellentissimo, Serenissimorum Sa-
xoniae Ducum, nec non Baruthen-
sis Marchionis Consiliario, ut & à
RICHARDO, Bibliothecae prae-
fecto amplissimo, ea lege edoctus est,
ut cum publici juris notitia eam con-
jungeret: quem ipsum in finem in-
ter laudati Struvii dissertationes ad
Germanorum historiam attinentes,
eam in publica disputatorum palae-
stra defendit, quæ decima quinta
ordine in memorato jam opere col-
locatur. Neque parum se STOL-
LIO nostro, Philosophiae professori
celeberrimo, & SCHMEIZELIO, in-
B 3 ter

ter magistros philosophos claro, ob
rei literariæ, geographiæ, artisque,
ut vocant, heraldicæ placita, lucu-
lenter ac utiliter explicata, debere,
affirmat. In ipsa deinde jurispru-
dentia, primario semper exculta,
celebratum antea, & inter Altorfii-
norum mox professores suo merito
cooptatum, sed, quod dolendum,
è vivis nuper ereptum, GERHAR-
DVM, tam feliciter præceptorem
& ducem secutus est, ut, confectis
scientiæ hujus spatiis, dissertatio-
nem solennem, *de abolitionibus cri-
minum*, illo præside tueretur. Cir-
cumacto deinceps triennio, studio-
rum suorum is sedem Lipsiam trans-
tulit, Jureconsultorum ac Docto-
rum celeberrimorum LVDERI
MEN-

MENCKENII, FRIDERICI PHI-
 LIPPI & RECHENBERGII junio-
 ris præceptionibus atque monitis
 innutritus. Atque sic denuo, anno
 M DCC XVI. urbem natalem re-
 petiit, sicut iusti & æqui adhuc sci-
 entia, sic fori in posterum exercitati-
 one ac usu, ad promovenda patriæ
 atque clientum commoda, se præ-
 paraturus. In eo autem dum esset,
 ecce juvenis virtute ac ortu nobilis,
Henricus Caspar ab Vslar, Brunsvi-
 censis, fidei ejus & curæ commen-
 dabatur, quo cum A. MDCCXVII.
 in Salanam hanc nostram pedem re-
 tulit, & inter tot aliorum operas,
 BRÜCKNERI nostri, excellentissi-
 mi Antecessoris recitationibus pub-
 licis, cum Vslario suo promptus &
 assi.

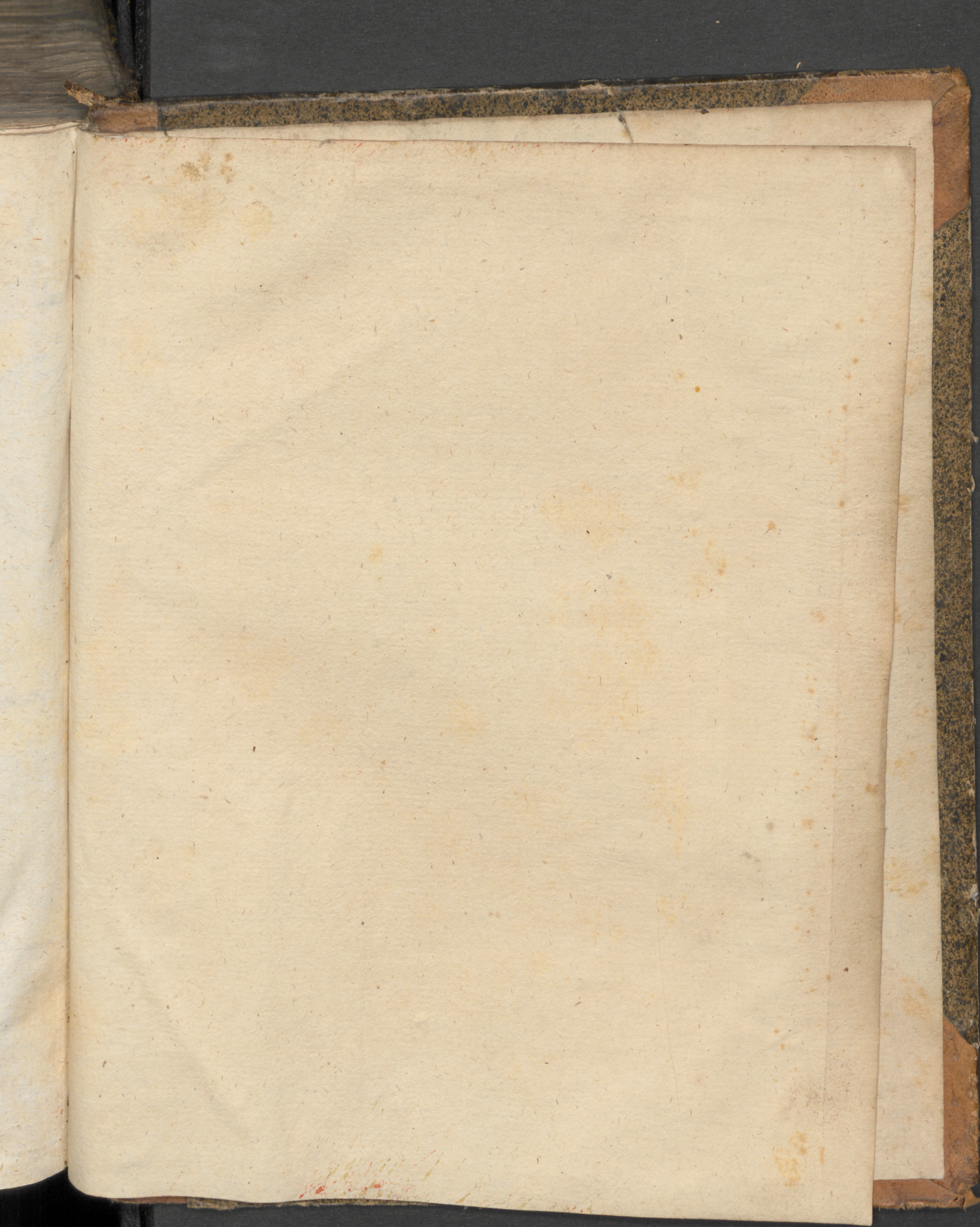

assiduus non solum interfuit, sed & commilitonibus nonnullis privata industria, jurium præcepta, in majorem sui perfectionem, tradere haud intermisit. Jure igitur suo, hic Candidatus egregius, ad Doctoris titulos dignitatesque adspirat: quippe qui ab omnib. nostri ordinis tentatus, se talem exhibuit & probavit, ut eundem in Jctorum suggestum, die crastino, hora consveta, producere, & Vobis, Pro-Rector Magnifice, Proceres academiae excellentissimi, sacrorum Antistites venerandi, hospitesque ac juvenes ornatissimi, LEGEM XVII. C. DE PACTIS enucleaturum, ostendere, haudquaquam dubitavimus. Quam honorificam vero Nos singulorum præsentiam arbitramur, tam nostra vicissim pietas in referenda gratia, curæ nobis cordique futura est. P. P. sub sigillo Facultatis d. xviii.

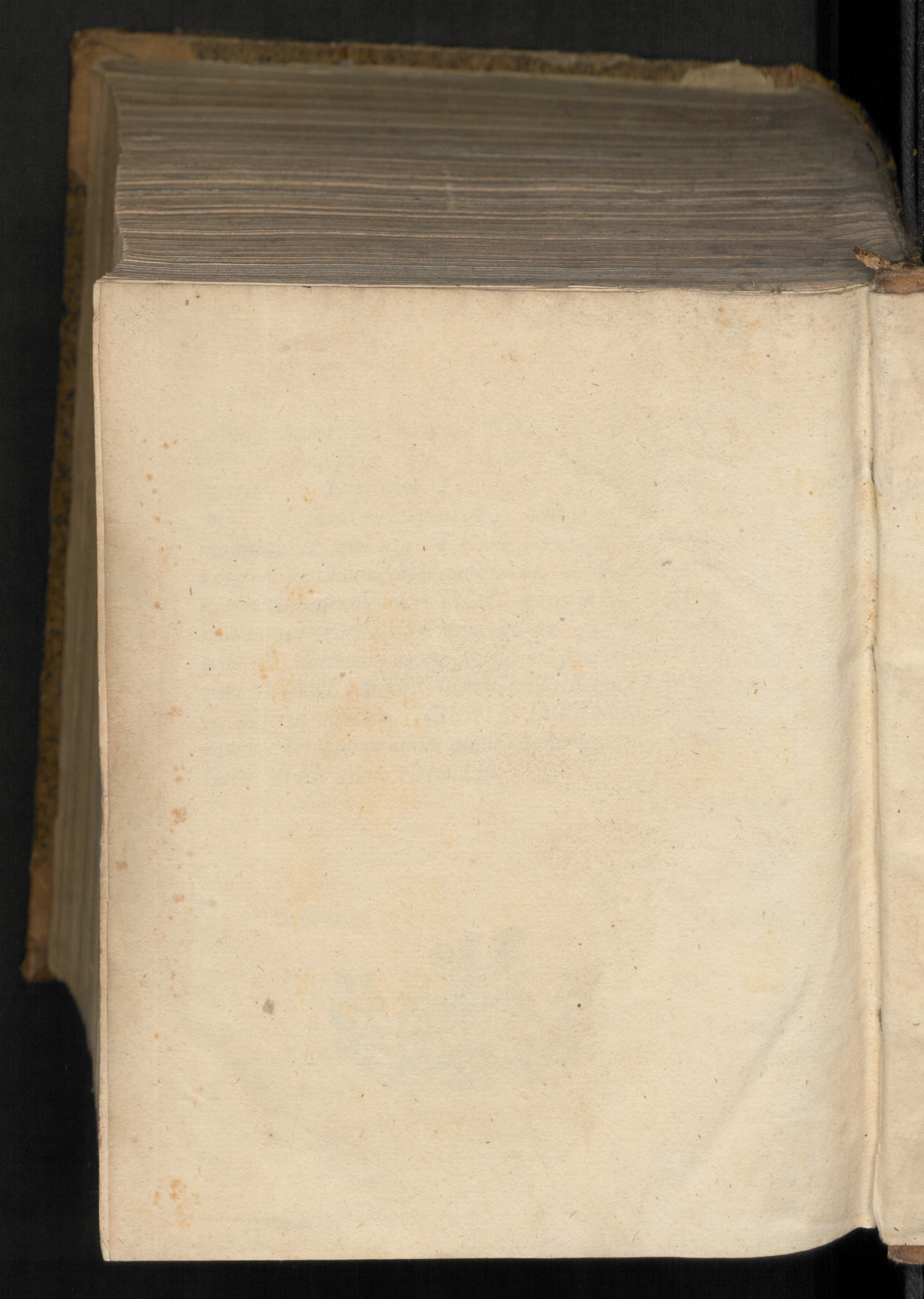
Sept. An. MDCC XVIII.

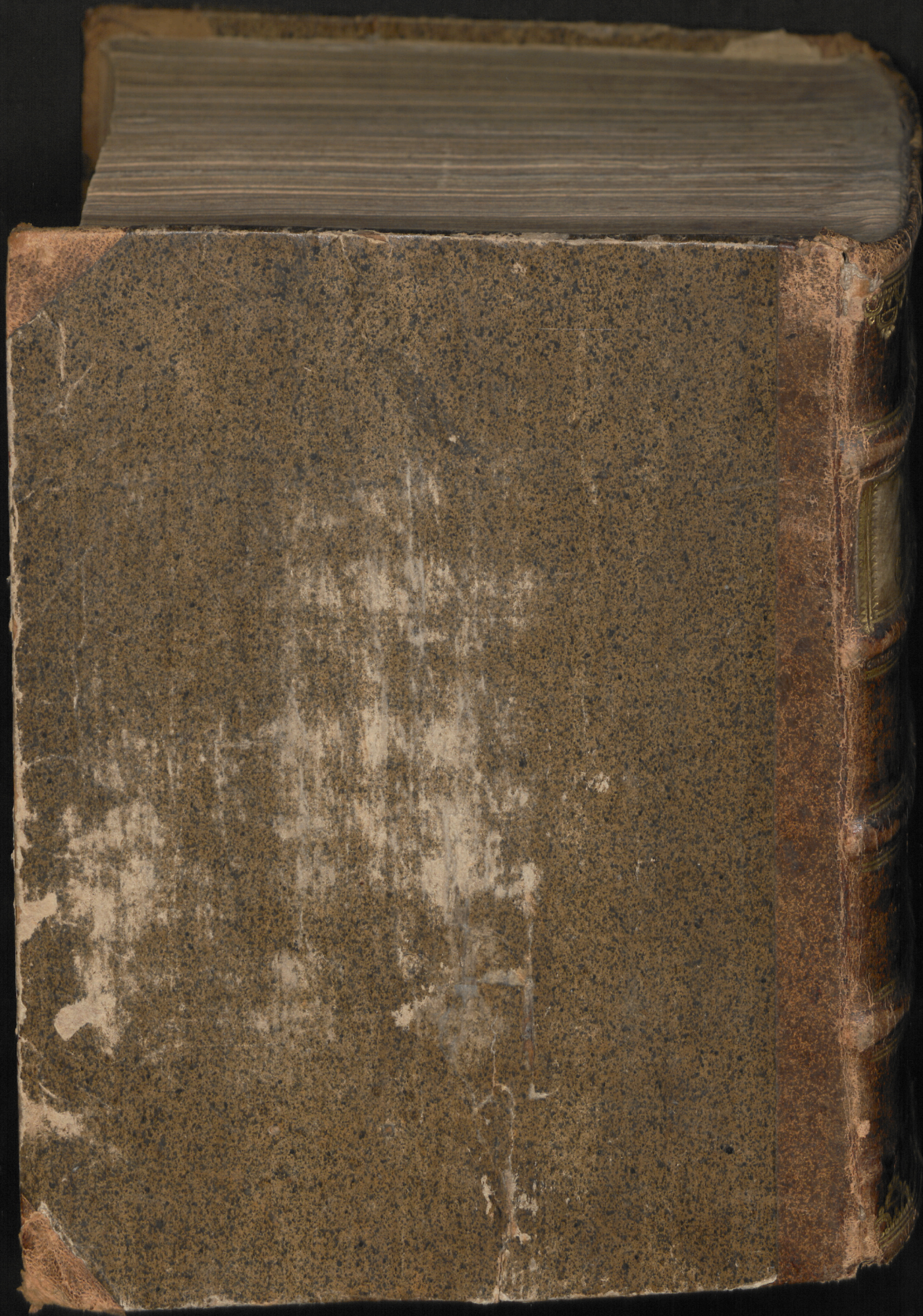

affiduus non solum interfuit, sed &
commilitonibus nonnullis privata
industria, jurium præcepta, in ma-
jorem sui perfectionem, tradere
haud intermisit. Jure igitur suo,
hic Candidatus egregius, ad Docto-
titulos dignitatesque adspirat:
ope qui ab omnib. nostri ordinis
us, se talem exhibuit & pro-
eundem in Jctorum sug-
die crastino, hora consveta,
obis, Pro-Rector Magnifice, Pro-
cellentissimi, sacrorum Antisti-
esque ac juvenes ornatissimi,
LEGEM DE PACTIS enuclea-
turum, ostendit quodquaquam dubitaverim
mus. Quamvis vero Nos singulorum
præsentiam arbitramur, nostra vicissim pie-
tas in referenda gratia, his cordique futura
est, P.P. sub
Sept. An

